



PROGRAM OBNOVY VESNICE TVAROŽNÁ



OBSAH:

1. CÍL PROGRAMU:

Charakteristika obce

- a) základní údaje
- b) význam a funkce sídla, vztah k vyšší územní jednotce
- c) velikost sídla
- d) obyvatelstvo

2. PŘEDMĚT PROGRAMU:

2.1. osvětové, kulturní, společenské a sportovní akce

2.2. zemědělská výroba, obchod, řemesla a služby

2.3. zachování, obnova a udržování venkovské zástavby

- a) stávající stav
- b) nemovité kulturní památky uvedené ve státním seznamu
- c) památkově hodnotné stavby

2.4. akce technické infrastruktury, k úpravě veřejných prostranství a zkvalitnění občanské vybavenosti

- a) zástavba
- b) zařízení školská
- c) zařízení kulturní a osvětová
- d) zařízení tělovýchovná a sportovní
- e) zařízení zdravotnická
- f) zařízení ubytovací a sociální péče
- g) zařízení stravovací
- h) zařízení nevýrobních služeb
- ch) veřejná administrativa
- i) římskokatolický kostel a fara
- j) hřbitov
- k) hasičská zbrojnice
- l) komunikace
- m) veřejná zeleň
- n) ochrana proti povodním
- o) ochrana proti erozím
- p) technická infrastruktura

3. ZÁVĚR

1. CÍL PROGRAMU

Venkovské osídlení a celý venkovský prostor mají nezastupitelný společenský, kulturní, ekologický a hospodářský význam. Program obnovy vesnice je založen na vědomí hodnot venkova a perspektivě jeho zdravého a komplexního rozvoje v rámci trvale udržitelného rozvoje společnosti v celkovém kontextu regionální politiky České republiky.

Cílem je podnítit a podporovat obyvatele vesnic a samosprávy obcí k tomu, aby se zejména vlastními silami, za maximálního využití podpory a pomoci ze strany vyšších územních orgánů, institucí a podnikatelských subjektů, s využitím možností účelového sdružování s dalšími subjekty, snažili o rozvoj zdravého prostředí a ekologicky nezávadného hospodářství, jmenovitě o:

1.1. udržení, obnovu a rozvíjení místních kulturních a společenských tradic, životního stylu, pospolitosti venkovského obyvatelstva a vědomí vlastní odpovědnosti za obnovu a rozvoj obce

1.2. rozvoj hospodářství v obci při užívání místních hmotných zdrojů a zaměstnanosti místního obyvatelstva

1.3. zachování a obnovu vlastního obrazu obce, jejího organizačního sepětí s krajinou, specifického rázu venkovské zástavby, jeho přirozené a jedinečné působnosti v místě a krajině

1.4. úpravu a čistotu veřejných prostorů a staveb, zlepšení občanské vybavenosti a technické infrastruktury včetně technických zařízení pro ochranu životního prostředí

1.5. udržení, obnovu a účelné využití přirozeného produkčního potencialu okolní zemědělsky využívané krajiny v návaznosti na vhodnou organizaci a využití pozemků při zachování a rozvíjení jejich přírodních, obytných a estetických hodnot.

Charakteristika obce

1a) Základní údaje:

- obec má zpracovaný Územní plán sídelního útvaru, který byl schválen na veřejném zasedání zastupitelstva obce dne 28.11.2004
- místní PROGRAM OBNOVY VENKOVA byl schválen 28.5.2001 a tento program na něj navazuje

1b) Význam a funkce sídla, vztah k vyšší územní jednotce

Obec Tvarožná je samostatnou obcí okresu Brno-venkov. Rozkládá se 12 km východně od Brna. Katastr se rozprostírá od severu k jihu. Obec má zemědělský charakter a množství řemeslníků.

První písemná zmínka je z roku 1288. Na katastrálním území se nacházejí významné archeologické nálezy potvrzující historický význam sídla. Obec má dobré klimatické podmínky, leží v nížině u Tvaroženského potoka v nadmořské výšce 257 m.

Svémi katastrálními hranicemi sousedí na severozápadě s Mokrou-Horákovem, na severovýchodě se Sivicemi, na západě se Šlapanicemi a s Velaticemi, na jihu s Jiřkovicemi a Blažovicemi a na jihovýchodě s Holubicemi v okrese Vyškov.

Po geologické stránce se obec rozkládá na pomezí dvou našich nejvýznamnějších geomorfologických provincií České vysočiny a Západních Karpat. Ze severu je obec obklopena lesy, vesměs jehličnatými.

Do tvaroženské farnosti patří i obce Velatice a Mokrá-Horákov, jejichž občané rovněž využívají místní hřbitov.

Obec má vlastní obecní úřad, základní občanskou vybavenost a zdroj vody.

Zájmovým územím a obcí procházejí státní silnice III/3839 Tvarožná – Sovice – Pozořice, III/4179 Tvarožná – Blažovice – Šaratice, II/410 Brno – Holubice – Vyškov. Tato silnice tvoří obslužný doprovozd dálnice D 1, která vede jižní částí k.ú. V místě křižovatky státních silnic II/410 a III/3839 je vybudován nadjezd nad dálnicí a je napojena velká odpočívka Rohlenka a Motorest (mimo hranici k.ú. Tvarožná), dále pak provozovna rychlého stravování Mc Donalds a čerpací stanice PHM – OMV (součást řešeného k.ú.) a v těsné blízkosti je umístěna také čerpací stanice LPG.

Z hlediska širších územních vztahů je pro obec jako zdroj pracovních příležitostí a vyšší občanské vybavenosti (školy, zdravotnictví, kultura, obchod) významný vztah k území města Brna.

1c) Velikost sídla:

Katastr obce má celkovou rozlohu 882,87 ha tj. 100,00%

Z toho připadá ha na:

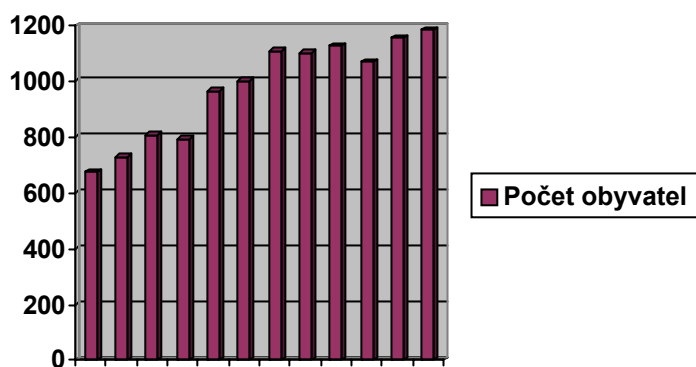
- ornou půdu	598,44	67,78%
- vinice	1,40	0,16%
- zahrady	20,05	2,27%
- ovocné sady	2,36	0,27%
- louky	4,38	0,50%
- pastviny	3,31	0,37%
- lesy	146,46	16,59%
- vodní plochy	5,29	0,60%
- ostatní plocha	84,54	9,58%
- zastavěno	16,64	1,88%

1d) Obyvatelstvo:

	Rok 1991	Rok 1999	Rok 2000	Rok 2007
Muži	532	573	573	577
Ženy	539	580	582	612
Celkem	1071	1153	1155	1189

Vývoj počtu obyvatel

Rok	1869	1880	1890	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2000	2007
Počet obyvatel	675	731	809	793	967	1001	1108	1102	1128	1071	1155	1189



Tabulka i graf znázorňuje vývoj počtu obyvatel obce v časovém rozmezí 1869 – 2006, z daného vyplývá, že počet obyvatel stále stoupá. Tato skutečnost, svým rozporem s dosavadní všeobecnou rétorikou o snižování počtu obyvatel, dokladuje význam specifického venkovského prostředí a životního stylu, avšak současně zavazuje k udržování i vytváření podmínek pro zachování pozitivního trendu.

Obyvatelstvo podle pohlaví

Rok	Celkový počet obyvatel	Muži	Ženy	Střední stav obyvatel	Průměrný věk
1995	1145	566	579	1121	38
1996	1145	564	581	1149	37
1997	1137	560	577	1149	38
1998	1152	573	579	1148	38
1999	1153	573	580	1148	38
2007	1189	577	612		40

Obyvatelstvo podle věku

Rok	0-14	15-59	60+
1995	212	698	235
1996	212	699	234
1997	206	692	239
1998	210	701	241
1999	205	708	240
2000	204	711	240
2007	183	739	267

Pohyb obyvatelstva

Rok	Živě narození	Zemřelí celkem	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Celkový přírůstek
1995	12	7	26	12	19
1996	16	14	29	31	0
1997	6	14	27	27	-8
1998	13	7	24	15	15
1999	10	10	27	20	7
2000	15	14	23	22	2
2006	11	11	34	25	9

Z této tabulky vyplývá, že téměř každým rokem zaznamená místní evidence obyvatel určitý přírůstek, který se pohybuje většinou v rozmezí do 20 osob.

V obci Tvarožná se dočasný pokles obyvatel z počátku devadesátých let zastavil a začíná postupně, díky příslušné občanské a technické vybavenosti mírně stoupat. Vytvořením nových stavebních míst, zastavováním proluk, obydlováním prázdných rodinných domků a zkvalitněním podmínek bydlení se předpokládá nárůst obyvatelstva i v budoucnu. Obec v tomto směru podporuje záměr developerké firmy MANE HOLDING z Českých Budějovic vybudovat větší počet typových rodinných domků v lokalitě stará cihelna.

PODKLADY PRO ZPRACOVÁNÍ MÍSTNÍHO PROGRAMU OBNOVY VESNICE

Program navazuje na potřeby obyvatel obce, veřejný průzkum, rozbor a studii koncepce rozvoje obce v oblasti využití území, infrastruktury a širších vazeb.

2. PŘEDMĚT PROGRAMU

2.1. Osvětové, kulturní, společenské a sportovní akce

a) V obci jsou zájmové organizace s různým zaměřením:

- Sbor dobrovolných hasičů
- Skauti
- Myslivecké sdružení
- Trampeká skupina Tamburáši
- Folková skupina Lehká noha
- Chrámový sbor
- Tělovýchovná jednota Sokol sdružující oddíly:
 - asociace sport pro všechny (zdravotní tělesná výchova, rekreační sporty, aerobik, rehabilitační cvičení, cvičení rodičů s dětmi, žákyně, ženy)
 - základní tělesná výchova
 - kopaná
 - malá kopaná
 - košíková
 - stolní tenis
 - futsal

Mimo svoji specifickou činnost se tyto organizace zaměřují (vlastní iniciativou nebo formou pomoci obci) převážně na:

- mariánskou tradiční pouť spojenou s pouťovými zábavami
- šprýmiádu skautů
- hasičské soutěže
- společenské plesy, pořádání ostatků, hodů
- diskotéky pro mládež
- přehlídky dechových a rockových kapel
- poznávací zájezdy a zájezdy za kulturou a do družebních a jiných obcí
- pořádání dětských maškarních plesů
- uspořádání programů za účasti dětí z MŠ a žáků ZŠ při hodech a dalších výročí obce
- spolupráci při pořádání akcí při výročí Bitvy tří císařů
- spolupráci při „napoleonských dnech“ v měsíci srpnu
- letní atletické olympiády pro děti
- koncerty v kostele sv. Mikuláše
- setkání občanů pod vánočním stromem s rozdáváním betlémského světla
- divadelní představení v nově zrekonstruované sokolovně
- taneční kurzy pro dospělé v sokolovně

b) V obci je vydáván zpravodaj pod názvem „**Tvaroženský zpravodaj**“, který informuje o důležitém dění v obci, o obecních vyhláškách, obecním rozpočtu, kulturních a jiných akcích. Vychází každé dva měsíce nákladem 320 výtisků.

c) Obec má videokazetu, propagační mapu, řadu pohlednic a dalších propagačních materiálů. Od roku 1988 byla vydána také řada publikací o historii obce:

700 let Tvarožné u Brna

Tvarožná, Santon a bitva tří císařů

100 let Sboru dobrovolných hasičů ve Tvarožné

110 let Sboru dobrovolných hasičů ve Tvarožné

70 let kopyané ve Tvarožné

Kostel sv. Mikuláše

Tvarožná – 25 let bitev pod Santonem (kniha ke 200. výročí bitvy tří císařů v roce 2005)

- d) V obci – v budově obecního úřadu – je instalováno diorama bitvy tří císařů s doplňující expozicí o bitvě, které jsou spolu se sedmi tématickými památníky a pomníky v katastru Tvarožné významnými atrakcemi pro rozvoj turistického ruchu.



- e) Obec Tvarožná neustále aktualizuje „Pamětní knihu obce“ a Kroniku Tvarožné“, které jsou mimo jiné doplňovány fotodokumentací z obecních aktivit.
- f) Obec udržuje také internetové stránky s veškerými historickými i aktuálními informacemi o dění v obci.
- g) Při významných a slavnostních příležitostech obec používá vlastní znělku a soubor praporů.
- h) Tvarožná má již od roku 2000 družbu s obcí Medulin nacházející se na nejjižnějším cípu chorvatské Istrie. Již několikrát proběhly vzájemné návštěvy zástupců obou obcí. Sbor dobrovolných hasičů ve Tvarožné také vysílá každoročně několik svých členů, aby se účastnili místních hasičských závodů. Dalšími partnerskými obcemi jsou slovenské Kvačany a obec Grosskut v Rakousku.

2.2. Zemědělská výroba, ochod, řemesla a služby

- a) **Zemědělskou výrobu** v obci převážně zajišťuje akciová společnost Bonagro Blažovice, Agropo Podolí a dále soukromí zemědělci.
- b) **Lesní hospodářství**
V severní části katastru obce se nachází 146 ha lesa v majetku ideálního spoluvlastnictví podílů převážně tvaroženských občanů (společenství singulárního lesa). Jedná se o smíšený les, ve kterém převládá smrk, borovice, dub, buk, habr a jasan. Řídí se dle Lesního hospodářského plánu (v současné době od 1.1.2006 – 21.12.2015). Singulární les byl v roce 2004 zařazen do evropské sítě chráněných území soustavy NATURA 2000. Důvodem pro ustanovení ochranného režimu je především výskyt několika lesních přírodních stanovišť chráněných EU, vzácných i v rámci ČR. Dále je les místem s hustou sítí evidovaných významných krajinných prvků.
- c) **Průmyslová výroba** v obci prakticky není kromě výroby vzduchotechniky v areálu zemědělského družstva, výroby zakázkového nábytku a střešních oken.

- d) **Obchodní síť** v obci je zastoupena prodejnou potravin U Matysů, prodejnou potravin, drogerie a krmiv U Spáčilů. Domácí potřeby se prodávají v prodejně U Šírů. V obci jsou dvě pohostinství (U Havlů, kde se i vyvařuje, a pivnice U Šírů). Po otevření zrekonstruované sokolovny je občanům k dispozici také bar a samozřejmě sál, který je možno využít pro pořádání různých akcí, ať už společenských či rodinných. Dále je v obci zastoupena výroba cukrářských výrobků (cukrářství Panda a cukrářství Mája Marie Buchtové), prodej stavebnin zajišťuje firma ČEGAN v provozovně areálu Bonagra.
- e) **Nevýrobní služby** jsou zajištěny mnoha soukromými podnikateli (např. autodoprava, klempířství, zámečnictví, autoklempířství, instalatérství, autoškola, reklamní činnost, finanční a pojišťovací služby, kadeřnictví, kosmetika a masáže aj.)
- f) Na 12 ha katastru obce je část provozu společnosti Českomoravský cement a.s. závodu Cementárny Mokrá.

2.3. Zachování, obnova a udržování venkovské zástavby

- a) Obec má velmi bohatou historii. Již z dálky je každý upoután dominantou obce se školou, kostelem sv. Mikuláše a vrchem Santon, nacházející se pod zalesněnými jižními svahy Moravského krasu. Pod kostelem je nově zrekonstruovaná fara, v její těsné blízkosti se nachází v roce 2004 nově zbudovaný pomník ruským vojákům padlým v bitvě tří císařů. Za kostelem je hřbitov zřízený v roce 1832 a naposledy rozšířený v roce 1994. Střed dnešní obce tvoří náves s dominujícími dřevinami kaštany a lipami, historickou památkou – sochou sv. Jana Nepomuckého a sousoším „Tři Venuše“ od místního rodáka, akademického sochaře doc. Vladimíra Drápala z roku 2003. Na návsi se nachází jednopatrová budova obecního úřadu. V přízemí je pošta a knihovna, ve dvoře sběrné středisko komunálních odpadů a moštárna. Ve středu návsi pohostinství a ve stejné budově i prodejna hospodářských potřeb. Před obecním úřadem jsou pomníky padlým v I. a II. světové válce a obětem bitvy tří císařů. Na OÚ navazuje hasičská zbrojnice. Staré domy v původní zástavbě jsou opraveny a přestavěny, až na dům č.p. 59, 11 a 82. Původní vesnický charakter zástavby je narušen pozdější dostavbou řadové výstavby domů s rovnými střechami, výstavbou družstevních bytovek v Hlinkách a prodejnou potravin na návsi. Nová zástavba vznikla v okrajových částech obce a je typicky řadová. Sólové domky se budovaly většinou v terénu, který neumožnil jiný druh zástavby.
- b) **Nemovitě kulturní památky**, uvedené v Ústředním seznamu kulturních památek ČR:
- č.r. 1064 Novogotický farní kostel sv. Mikuláše z roku 1881 dle projektu prof. Augustina Prokopa
 - č.r. 1065 Klasicistní kaple Panny Marie na Santonu z roku 1832
 - č.r. 1066 Pomník Václava Kosmáka 1923
 - č.r. 1067 Hroby a zákopy na Santonu z roku 1805
 - č.r. 8457 Větrný mlýn ze 3. čtvrtiny 19. století (nyní v soukromém držení)
 - č.r. 8556 Socha sv. Jana Nepomuckého

c) Památkově hodnotné stavby

- bývalá správní budova Líšeňského velkostatku č.p. 24 se zbytkem hospodářského křídla
 - klasicistní hostinec č.p. 58
 - zemědělská usedlost č.p. 11
 - stavení č.p. 59, č.p. 84, č.p. 90
 - pozdně secesní dům č.p. 82
 - škola č.p. 176
 - pilířová zděná boží muka při cestě p.č. 1905
 - pilířová zděná boží muka p.č. 1903
 - Kosmákův kříž z konce 19. století
- Obec má zpracovaný samostatný **Přehled památek a významných objektů**.

Obcí prochází hranice vyhlášené zóny slavkovského bojiště. Území slavkovského bojiště bylo pro svůj historický význam a krajinnou kvalitu vyhlášeno „Zónou ochrany kulturních památek“ vyhláškou Ministerstva kultury ČR č. 475/92 Sb. Předmětem ochrany v „památkové zóně“ jsou zejména kulturní památky, celkový charakter krajiny, vesnický charakter osídlení a mezinárodní pietní význam tohoto území. Tyto hodnoty jsou chráněny zákonem č. 20/1987 o kulturních památkách a zákonem č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny.

2.4. Akce k úpravě veřejných prostranství, zkvalitnění občanské vybavenosti a technické infrastruktury

Občanská vybavenost vyžaduje v několika případech rekonstrukci, a to:

a) ZÁSTAVBA

Při zastavování novými domy je třeba využívat především proluky a stavební místa v intravilánu. K tomuto účelu jsou vyčleněny lokality Sivická, Kroukartí a Velatická. Všude jsou inženýrské sítě. Zbudováním místních komunikací a inženýrských sítí u vyčleněných lokalit jsou vytvořeny podmínky pro zahájení stavby minimálně 20 rodinných domků. V současné době probíhá nová zástavba na cestě ke hřišti. Novým územním plánem obce jsou pro výstavbu vyčleněny lokality v oblasti Vinohrad a na pozemcích bývalé cihelny.

Postavené objekty s rovnou střechou v zástavbě obce doporučuje obec občanům upravit na domy se sedlovou střechou.

Domy v obci působí esteticky příznivě až na výjimky. Je to například bývalá správní budova líšeňského velkostatku č.p. 24, kde se v současné době nachází klubovna skautů a výrobní střešních oken. Na tuto část obce je zpracován návrh úprav areálu kulturního domu ing.arch. Tihelkou a ing.arch. Starychou.

Neutěšeným dojmem stále působí také areál bývalého Svazarmu nacházející se přímo uprostřed návsi. V minulosti byl zpracován projekt pod názvem „Obchodní proluka“. První fází mělo být zastřešení objektu sedlovou střechou a vytvoření dalších prostor pro podnikání. Doposud se však toto nepodařilo zrealizovat.

Naopak na estetiku velice příznivě působí předzahrádky, zatravněné plochy a parky. V horní části pozemku bývalého Svazarmu je zřízen odpočinkový park s dřevěnými prolézačkami pro děti a školní mládež. Pozornost je třeba věnovat tzv. drobné architektuře. Lavičky postupně obnovovat stejně jako vývěsky, pečovat o značení u významných architektonických a přírodních prvků. Udržovat osvětlení památek a doplnit je na dalších místech.

b) ZAŘÍZENÍ ŠKOLSKÁ

Mateřská škola umístěná vedle základní školy má kapacitu 60 míst a školní jídelnu. Za budovou se nachází velká zahrada s dřevěnými prolézačkami a pískovištěm. Dětem navštěvujícím mateřskou školu se nabízí celá řada kroužků (keramika, dramatický a taneční kroužek, hra na flétnu), každoročně mohou děti absolvovat 10 lekcí plavání, po celý školní rok dojíždí do mateřské školy logoped, který se věnuje dětem s vadami řeči. Pro obec je toto dostačující. V budoucnu je nutno uvažovat o rekonstrukci kotelny a opravě střechy (vybudování sedlové střechy).

Základní škola je opravena a drobné opravy jsou postupně prováděny. Je zpracován projekt na dokončení sportovního hřiště za školu, zatím je vydlážděné nádvoří a pro děti jsou zde k dispozici dva stoly pro stolní tenis. Stále se také uvažuje o vybudování altánku pro výuku či jinou činnost v letních měsících. Žáci mohou navštěvovat různé kroužky (vaření a ruční práce, aerobik a rytmika, břišní tance, keramika, pěvecký, sportovní). Vyučuje se náboženství, působí zde i školní družina. Bližší informace lze nalézt na stále aktualizovaných internetových stránkách školy.

Základní umělecká škola je umístěna v budově ZŠ. Je pobočkou ZUŠ Pozořice a vyučuje se zde hra na klavír, flétnu a harmoniku a pohybová výchova.



c) ZAŘÍZENÍ KULTURNÍ A OSVĚTOVÁ

Místní lidová knihovna je umístěna v budově obecního úřadu v přízemí. V roce 1999 byla opravena a vybavena novým nábytkem. Pro čtenáře je k dispozici cca 5500 svazků. Knižní tituly jsou každoročně doplňovány.

Kulturní dům Kosmák, dříve spolkový dům Kosmák, je v majetku TJ Sokol Tvarožná. Na začátku roku 1998 prošla generální opravou. Ve vnějším areálu navazujícím na samotnou budovu je asfaltové hřiště a přístřešek pro účinkující. Je třeba uvažovat o úpravě tohoto přístřešku, který je využíván především při tradičních hodech a letních zábavách.

Sokolovna, v minulosti také kino, byla zrekonstruována v roce 2006 nákladem 9 mil. Kč a téhož roku slavnostně předána ke kulturně sportovnímu využití občanům. Pořádají se zde zábavy, plesy, různé společenské akce, divadelní představení nebo zde např. probíhají taneční kurzy pro dospělé. Počítá se i s využitím pro soukromé účely občanů.

Ing.arch. Tihelka a ing.arch. Starycha zpracovali v roce 2007 ideový projekt *Kulturního a sportovního centra* zahrnující budovy KD Kosmák s venkovním hřištěm s asfaltovým povrchem využívanou ke kulturně tělovýchovným akcím, budovu sokolovny s venkovním hřištěm s umělým povrchem a bývalou správní budovu líšeňského velkostatku, která je v dezolátním stavu a je navržena k demolici. V budoucnu bude zpracován ideový projekt nové víceúčelové budovy na jejím místě. Její určení a vnitřní dispoziční řešení bude výsledkem širšího konsensu zastupitelů obce a občanů.

d) ZAŘÍZENÍ TĚLOVÝCHOVNÁ A SPORTOVNÍ

Hřiště na kopanou – zde je třeba upravit střechu tribuny, vhodné by bylo vybudovat na západní straně menší tréninkovou plochu, zastřešit kabiny sedlovou střechou pro vznik sportovní klubovny, u hřiště instalovat sedadla (lavičky) na straně u Santonu.

Hřiště s umělým povrchem – toto hřiště s večerním osvětlením zbudované v roce 2003 nákladem 2 mil. Kč našlo své uplatnění u široké veřejnosti, hraje se zde především malá kopaná, tenis a nohejbal. Sociální zázemí je k dispozici v nově zrekonstruované sokolovně.

e) ZAŘÍZENÍ ZDRAVOTNICKÁ

V obci je zajištěna lékařská péče pro občany, a to praxe obvodní lékařky jedenkrát týdně a stomatologická ordinace každodenně. Tato zařízení jsou umístěna v budově mateřské školy. Potřebám obce vyhovují. Další zkvalitnění zdravotnických služeb (lékař, lékárna) je možno v budoucnu realizovat např. v prostoru areálu bývalé cihelny nebo v plánovaném objektu na místě budovy velkostatku.

f) ZAŘÍZENÍ UBYTOVACÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE

V obci se nenachází. V posledním období se množí případy, kdy některé dříve narozené osoby požadují zbudování obecních sociálních bytů. Tyto požadavky jsou zatím částečně uspokojeny v zařízení vybudovaném v Pozořicích. Do budoucna by se mělo počítat se zřízením tohoto typu zařízení.

g) ZAŘÍZENÍ STRAVOVACÍ

Školní kuchyně zajišťuje cca 100 stravníků z řad dětí a zaměstnanců ZŠ a MŠ. V restauraci „U Havlů“ se vyvařuje, a to i pro 35 důchodců.

h) ZAŘÍZENÍ NEVÝROBNÍCH SLUŽEB

Služby jsou zajišťovány prostřednictvím soukromých podnikatelů. Rozvoj služeb se předpokládá v rámci soukromého podnikání. Obec se podílí pronájmem obecních prostor.

Zemědělská a průmyslová výroba je situována na jižní straně katastru obce, poblíž státní silnice. Tato výroba bude vyžadovat z hlediska estetického, ale hlavně z hlediska snížení proudění vzduchu sbírajícího charakteristické pachy zemědělské výroby, osadit vhodnou izolační zelení a oddělit ji tak od vesnické zástavby, případně přebudovat na jiný druh podnikání.

ch) VEŘEJNÁ ADMINISTRATIVA

Je zastoupena obecním úřadem, matrikou, poštou a farním úřadem. Stav veřejné administrativy je zcela vyhovující. Budova obecního úřadu prošla rozsáhlou rekonstrukcí.

Služby pošty jsou vyhovující. Telefonní síť je modernizována, rozvody jsou umístěny do všech domácností. Většina rodin má internetové připojení.

Rozsah veřejného rozhlasu je dostačující. V roce 1999 byla vyměněna ústředna a 50 % reproduktorů. Je nutno tento stav udržovat a v budoucnu počítat s novějšími formami sdělování informací občanům (internet, WiFi technologie, využití existujících tel. rozvodů, SMS, další kabelizace apod.)

i) ŘÍMSKOKATOLICKÝ KOSTEL A FARA

Dominantou obce je bezesporu novogotický kostel sv. Mikuláše z roku 1881 vystavěný dle projektu prof. Augustina Prokopa. Posvěcen byl v roce 1881, v roce 2006 bylo tedy slavěno 125. výročí od jeho posvěcení. Stojí na vyvýšeném místě na okraji obce a je také mírně vyvýšen nad okolním terénem. Kostel je uveden ve státním seznamu nemovitých kulturních památek.

V roce 1996 proběhla významná oprava věže tohoto kostela a do bány byly umístěny dokumenty týkající se obce Tvarožná.

V roce 2003 byla provedena kompletní rekonstrukce původního železného plotu a brány u kostela z blažovské strany, včetně výměny rozpadajících se sloupků.

Budova fary stojí od roku 1894, v roce 2002 byla provedena firmou ŠMAK úplná rekonstrukce a modernizace, a to nákladem 5 mil. Kč. Na úhradě nákladů se částečně podílí obec farnosti (Tvarožná, Mokrá – Horákov a Velatice). Slavnostní otevření proběhlo v témž roce.

Budova slouží především křesťanské mládeži, schází se zde schola, farní sbor, vyučuje se zde náboženství pro 6.- 9. ročník, pořádají se rodinné oslavy. Fara slouží také k rekreaci mladých rodin s dětmi nebo víkendová setkání ministrantů jiných farností. Je zde možno ubytovat mimořádné obecní návštěvy, např. z družebních obcí Kvačany a Medulinu.

K dispozici je také přilehlá farní zahrada, kde je menší travnaté fotbalové hřiště, volejbalové hřiště, ohniště a další prostor pro různé sportovní hry.

Spolu s generální opravou fary bylo vybudováno veřejné WC u kostela.



Kostel sv. Mikuláše



j) HŘBITOV

Je umístěn v jižní části obce nad kostelem. Pozemek má výměru 8150 m². Jeho součástí je urnový háj a márnice. Byl rozšířen v roce 1994 a zároveň postavena nová vstupní brána, upraveny chodníky a zeleň. V roce 2002 byla provedena rekonstrukce márnice a provedena úprava zeleně v urnovém háji. V roce 2007 proběhla rozsáhlá rekonstrukce obvodové zdi kolem hřbitova.

k) HASIČSKÁ ZBROJNICE

Je v přízemí budovy obecního úřadu. V roce 1999 zde byla opravena klubovna a sociální zařízení a v roce 2000 garáž. Klubovna a kuchyň jsou opatřeny novým nábytkem. Prostory pro rozšíření činnosti SDH souvisí s novou přístupovou komunikací do dvora OÚ a navazujícím pozemkem spodní části zahrady farního úřadu.

U vrat garáže se v malém výklenku nachází socha sv. Floriána, patrona hasičů. V roce 2006 byl pořízen a slavnostně vysvěcen také nový prapor sboru.

l) KOMUNIKACE

Místní komunikace jsou pravidelně udržované. V posledních letech došlo k úpravám a doplnění dopravního značení v obci, byly zbudovány dva přechody pro chodce. V roce 2007 byla provedena obnova dopravního značení v obci podle zpracovaného pasportu dopravních značek. V roce 2005 byl pořízen nový asfaltový povrch na komunikaci III/4179 Tvarožná – Blažovice ke křižovatce se státní silnicí II/410 Brno – Vyškov.

Bude třeba upravit následující komunikace:

- a. U Dvora – v délce cca 150 metrů souběžná vozovka zpřístupňující příjezd pro rodinné domky (s ohledem na možnost vytvoření parkovacích míst zvážit jednosměrný provoz)
- b. Hlinky
- c. u kostela a ZŠ
- d. do plánovaných zastavovacích lokalit
- e. před ZŠ k parkování motorových vozidel
- f. upravit cestu k fotbalovému hřišti (opatřit vhodným povrchem a ukončit parkovištěm u kabin, mimo jiné vznikne také možnost napojení komunikací u stávajících i budoucích staveb, dále samozřejmě ošetřit vhodným dopravním značením).

V budoucnu se také počítá s úpravou a rozšířením polních cest nad Hlinkami a k lesu.

V obci jsou čtyři autobusové zastávky (dvě směr Brno a dvě směr Vin. Šumice), jedna je vybavena zastřešenou čekárnou.

Síť chodníků není v dobrém stavu. V roce 2004 byl vybudován nových chodník u Mazlového. Je nutné počítat s plánovanou výstavbou kanalizace a následnou úpravou komunikací a chodníků, vybudovat chodník a řešit bezpečnost silničního provozu ve směru k motorestu Rohlenka. Bude třeba vytipovat části obce pro tzv. obytnou zónu a zde vybudovat zpomalovací retardéry, dále operativně aktualizovat dopravní značení v obci (omezení rychlosti na závadových úsecích dle územního plánu), zasadit se o vybudování obchvatu obce od Sivic k plánovanému dálničnímu přivaděči a pokračovat v zastřešování autobusových zastávek, v první fázi těch nejužitečnějších.

S výstavbou areálů a zařízení ve Tvarožné je nutno v dnešní motorizované době počítat vždy s dostatečnými parkovacími prostory. Nejde totiž jen o pohodlí dnešní generace, ale hlavně např. o dopravu starších občanů do zdravotnických zařízení apod. Je důležité zaměřit se na lokality s potřebou vybudování dostatečného množství parkovacích míst (kopec Santon, náves, hřbitov, školská zařízení, zdravotní středisko, kulturní a sportovní centra, správní, obchodní a komerční zóny) a snažit se o postupnou realizaci po dobudování kanalizační sítě.

V rámci mikroregionu obcí „Rokytnice“ byla přes obec zbudována cyklotrasa č. 5131 Jiříkovičky - Březina a další se připravují.

m) VEŘEJNÁ ZELEŇ

Obec má poměrně velké množství zeleně. Dominantou je náves s kaštany, lipami, topoly apod. Významná zeleň je u kostela, u hřbitova, u školy, v areálu u KD Kosmák, v Hlinkách, na cestě k lesu a v chráněném území Santon. Je vypracován pasport stavu zeleně na návsi.

V roce 2005 se v celorepublikové soutěži „Strom roku“ umístil jeřáb břek (u Kosmákova kříže při vjezdu do obce) na 8. místě.

Postupně jsou stromy prořezávány, vysazovány nové původní druhy dřevin.

Na chráněném území Santon je zpracován „Plán péče“ a je dle něho postupováno.

Pozornost je třeba věnovat nově dosazené aleji k lesu a zeleni u vodní nádrže a mokřadu.

Spolu s dostatečnou údržbou (sečením trávy apod.) nahrazovat ovocné stromy na veřejných prostranstvích porosty okrasnými z důvodu minimalizaci výskytu hmyzu, hlodavců, zanášení kanalizačních odtoků apod.

Okresním úřadem Brno – venkov, referátem životního prostředí byla provedena na základě zákona o ochraně přírody a krajiny a ve smyslu § 7 vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona registrace těchto významných krajinných prvků (VKP):

<u>číslo VKP</u>	<u>název VKP</u>	<u>výměra v ha</u>
1.	Santon	9,5 ha
4.	Vinohrady	0,7 ha
5.	U hrušek	0,2 ha

Současně byly zaevidovány tyto části významných krajinných prvků ze zákona, které jsou vzhledem ke svému současnému stavu zvláště cenné a významné:

Číslo evidované

části VKP

<u>ze zákona</u>	<u>název VKP</u>	<u>výměra v ha</u>
1.	Santon	7,18 ha
3.	soutok Rokytnice a Mokerského potoka v k.ú. Tvarožná	0,1 ha
6.	Díly	0,2 ha
7.	U dopravníku	4,1 ha
8.	Doubrava v březové	7,2 ha
9.	Vlašnovy	2,25 ha
10.	Horní líchy	2,3 ha
11.	Přední líchy	5,5 ha
12.	Zadní líchy	3,6 ha
13.	Nad Vlčákem	1,3 ha
14.	Ve Vlčáku	1,3 ha
15.	Roketnický luh	2,0 ha
16.	Rybník na Tvaroženském potoku v k.ú. Tvarožná	0,1 ha

n) OCHRANA PROTI POVODNÍM

V obci je vybudován v rámci revitalizace tzv. suchý poldr, nádrž na soutoku tvaroženského a pozořického potoka. Pod obcí je vybudován mokřad.

Je nutno urgovat dokončení revitalizace na k.ú. Sivice, která má přímý vliv na zanášení nádrže na Nové ulici. Každoročně ve spolupráci se Státní meliorační správou potok a nádrž čistit a dosazovat dřeviny.

Je vypracována „Studie odtokových poměrů pozořického potoka“, podle které budou před obcí zbudovány dva nové poldry na zachytávání přívalových vod a bude upraveno koryto toku před obcí.

V letech 2001 a 2002 byly v obci podstatně zrekonstruovány mosty v Gastlu, na návsi a u kulturního domu Kosmák.

o) OCHRANA PROTI EROZÍM

Ve spolupráci se zemědělskými podniky skladbou plodin, zachováním a rozšířením mezí, výsadbou dřevin a křovin maximálně omezit půdní erozi. Rovněž minimalizovat zásahy do zatravněného povrchu polních cest.

p) TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Zásobování obce elektrickou energií je vyhovující. Bylo provedeno v roce 1988. O kabelizaci se zatím neuvažuje.

Zásobování obyvatelstva vodou je zajištěno převážně z místního veřejného vodovodu napojeného na zdroj kvalitní pitné vody na Říčkách v k.ú. Mokrá. Vodní zdroj je chráněn prvním pásmem hygienické ochrany, který je potřeba chránit se zvýšenou péčí a zabránit narušení tohoto prostoru (zabránit vzniku černých skládek atd.) Bude potřeba prodloužit vodovodní síť do částí obce s novou výstavbou. V roce 2007 bude provedena rekonstrukce vodovodní sítě na Krhoně. V některých částech obce vytvořit vyšší takové pásmo. V návrhu je vybudovat rezervoár pitné vody v lokalitě Hlinky.

V obci se nachází také 7 funkčních podzemních hydrantů pro požární potřebu obce, bylo by třeba zvážit změnu na funkční nadzemní hydrant.

Dešťový kanalizační systém ústí do tvaroženského potoka.

Odkanalizování

V letech 2007 až 2009 bude v obci realizováno odkanalizování splaškových vod v rámci projektu „Šlapanicko – Čistá Říčka a Rakovec“. Spolu s obcemi Kovalovice, Viničné Šumice, Pozoříce, Sivice, Mokrá – Horákov a Velatice budou splaškové vody odvedeny soustavou kanalizačních sběračů do ČOV Brno – Modřice. EU uhradí v rámci Fondu soudržnosti 79 % nákladů. Jedná se o finančně a technicky nejnáročnější samostatnou investiční akce v historii obce. Úlohou zejména současného vedení a zastupitelstva bude jednak vyvinout zvýšené úsilí v minimalizaci negativních dopadů na uspokojení potřeb obce a současně racionálně využít následných nutných investic a stavebních prací ke zhodnocení infrastruktury.

Zásobování plynem je vyřešeno rozvody po celém sídle.

Odpady

Odvoz domovních odpadů je zajištěn firmou SITA CZ, a.s., a to vždy 1x za 14 dní. V obci se provádí a občany je vžitá separace odpadů.

Železný šrot sbírají po obci nejméně jedenkrát ročně zájmové organizace, jinak je ukládáno do kontejneru ve sběrném středisku komunálních odpadů.

Starý papír je vykupován soukromým podnikatelem v prostorách pronajatých obcí v bývalém Svazarmu. Občané jej mohou také odevzdat v daném termínu (většinou dvakrát ročně) ve dvoře základní školy, získané finance jsou pak použity pro potřeby žáků.

Použité sklo a plasty jsou ukládány na čtyřech sběrných místech a dvakrát do měsíce odváženy firmou SELIO.

Ve sběrném středisku komunálních odpadů je občanům pravidelně umožněno odkládat odpad, který do popelnice nepatří. Jsou to: spalitelný a nespalitelný odpad, stavební suť, kovový šrot, plasty a drobný nebezpečný odpad (monočlánky, barvy, lepidla pryskyřice a obaly s obsahem škodlivin). Je nutno směřovat dostupnými nástroji k omezení a potažmo úplnému zákazu likvidace trávy, zahradních i jiných odpadů nevhodným spalováním na soukromých i veřejných prostranstvích v obci (ochrana životního prostředí, zamezení vzniku požárů).

Sběr nebezpečných odpadů je mobilní dvakrát ročně. Proto se téměř neobjevují na území obce černé skládky.

Důsledná kontrola je věnována majitelům pozemků, kteří ponechávají svá pole bez ošetření a porušují obecně závaznou vyhlášku pojednávající o veřejné zeleni obce.

Doprava je zabezpečována *Integrovaným dopravním systémem Jihomoravského kraje*, koordinovaným firmou KORDIS. Pravidelnou linku provozuje společnost SEBUS s.r.o., Viničné Šumice.

3. ZÁVĚR

Závěrem tedy zhodnocení toho, co se v posledních letech podařilo zrealizovat či zlepšit, a naopak v čem je třeba hledat rezervy a čeho by obec chtěla v nejbližší době dosáhnout.

Především je nutno připomenout a kladně zhodnotit provedenou rozsáhlou rekonstrukci budovy fary a přilehlých prostor v roce 2002, dále vybudování hřiště s umělým povrchem v následujícím roce 2003 a v roce 2006 potom nákladnou kompletní rekonstrukci sokolovny.

Obec Tvarožná má před sebou několik rozsáhlejších akcí. V nejbližší době čeká obec odkanalizování splaškových vod v rámci projektu „Šlapanicko – Čistá Říčka a Rakovec“, což bude vyžadovat spolupráci všech občanů obce. Z dalších plánovaných akcí je to výstavba rodinných domků v areálu bývalé cihelny, což by se mělo promítnout mimo jiné také na zvýšení počtu obyvatel a především přilákat mladé lidi a jejich rodiny do Tvarožné. V neposlední řadě se také připravuje projekt „Kulturního a sportovního centra“ zahrnující budovu sokolovny, obě hřiště, kulturní dům Kosmák a bývalou správní budovu líšeňského velkostatku.

Tam, kde se již podařilo dosáhnout uspokojivého stavu, se musí obec i všichni její občané společně zasadit o zachování, případně o jeho další zlepšení.

Zpracoval František Kopecký a kolektiv.

Bylo projednáno s občany a schváleno zastupitelstvem obce Tvarožná na veřejném zasedání zastupitelstva obce dne